

Korte studies in Mattheüs (36)

Uit Egypte geroepen (1)

De *magoi* hadden de verre reis uit het oosten ondernomen met het doel om de nieuw geboren Koning te aanbidden (Mat. 2:11). Uiteindelijk bereiken zij hun doel.

'En toen zij in het huis kwamen, vonden zij het Kind met Maria, Zijn moeder, en zij vielen neer en aanbaden Het. Zij openden hun schatkisten en brachten Hem geschenken: goud, wierook en mirre.' (Mat. 2:11).

Op die manier krijgt Hij van de *magoi* de gepaste eer die Hem toekomt.

Herodes had de wijzen gevraagd om terug te komen. Hij gebruikte daarbij het voorwendsel dat ook hij het Kind wilde aanbidden (Mat. 2:8). Hij gebruikt dat doel als een leugen. Hij wil geen schatten brengen. Hij wil helemaal niet knielen. Hij beschouwde het gerucht van een geboren koningszoon als een bedreiging voor zijn eigen positie. Hij wilde het Kind doden. Hij wilde een eind maken aan alles wat hem bedreigde of waarvan hij dacht dat het hem bedreigde. Dat ging bij deze door en door verdorven man heel ver. Hij schuwde het zelfs niet om nabije leden van zijn eigen familie om te brengen.

Jozef krijgt een tweede bezoek van de engel des Heeren. Hij moet zijn vrouw en Kind naar Egypte brengen en daar wachten tot Herodes zou sterven en dus geen bedreiging meer zou zijn voor Hem. Alleen al het schrijven van het woord Egypte riep bij Mattheüs allerlei associaties op. Hij zal er zeker aan gedacht hebben hoe het volk Israël in Egypte was gekomen door toedoen van de zonen van Jakob. Zij hadden hun broer Jozef verkocht uit pure jalousie en haat. Zij hadden hem aanvankelijk willen doden. Maar op deze manier konden zij op een of andere manier van hem afkomen, zonder zijn onschuldige bloed te vergieten. Wat zij nooit konden bevroeden, was dat deze lafhartige daad het middel tot hun eigen behoud zou worden, ja tot het behoud van een groot volk.¹

Mattheüs heeft er ook aan gedacht hoe de Heere hen uit Egypte heeft verlost om aan de verdrukkingen van een koning te ontkomen die zijn eigen positie door het almaar groeiende volk bedreigd zag. Hij wilde van het volk afkomen door de mannelijke baby's, zodra zij geboren waren, om te brengen door ze in de Nijl te werpen. Die analogie vind je in de kindermoord in Bethlehem in Mattheüs 2:16-18, waar ik later nog op terug zal komen.

Dat het voor Jozef, Maria en het Kind niet zou blijven bij een vlucht naar Egypte, maar ook een terugkeer zou volgen, bewijst Mattheüs met een citaat uit Hosea 11. De vlucht naar Egypte had een doel: namelijk om de Verlosser uit Egypte te laten komen. Dat Mattheüs de parallel trok met de uittocht uit Egypte beschreven in Exodus, blijkt uit dat vers.

'En hij bleef daar tot de dood van Herodes, opdat vervuld werd wat door de Heere gesproken is door de profeet: Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen.' (Mat. 2:15).

¹ Lees Genesis 37-50

Natuurlijk is nu het eerste wat je doet de betreffende tekst opzoeken. Over welke tekst spreekt Mattheüs?

'Toen Israël een kind was, had Ik hem lief, en uit Egypte heb Ik Mijn zoon geroepen.' (Hos. 11:1).

Ongetwijfeld roept het lezen van die tekst heel veel vragen op. Ook in theologische boeken wordt er heel wat over geschreven. De eerste heel voor de hand liggende vraag is: het gaat hier toch helemaal niet over Christus? Deze tekst gaat over het volk Israël dat uit Egypte wordt verlost. Hoe kan Mattheüs dan zeggen dat hier een profetie over de Messias wordt vervuld?

Natuurlijk is dat een hele terechte vraag. In deze studie en in de volgende zullen we ons hiermee bezig houden. Probeer te blijven bedenken dat Mattheüs heus wel wist wat hij deed. Bedenk ook dat Mattheüs de Schriften van Israël heel erg goed kende en dat ze voor hem een levend boek waren. Bedenk ook dat Mattheüs niet zomaar lukraak wat teksten bij elkaar zocht om te bewijzen dat Jezus de Messias wel móest zijn.

De citaten staan allemaal in verband met elkaar. Ze zijn aan elkaar gelinkt. Mattheüs is zo gezegd op een heel wetenschappelijk verantwoorde manier bezig. Het probleem zit niet bij Mattheüs. Het probleem zit dikwijls bij ons, de lezers. We hebben een gedachte of een leer, we zoeken er een tekst bij die onze eigen gedachten wel aardig lijkt te bevestigen en we zijn klaar. We kijken niet naar de context van die tekst. Wij zijn degenen die opgevoed zijn om 'maar wat te doen', niet Mattheüs. Natúúrlijk niet Mattheüs. Voor Mattheüs waren de Schriften van Israël één organisch geheel. Het paste allemaal bij elkaar. Ze spraken in Zijn geheel van een Persoon. We moeten in de huid van Mattheüs kruipen en zo proberen te doorgronden waarom hij nu juist die tekst citeert, zonder eerst al onze vooroordelen de vrije loop te laten.

De eerste link naar een ander citaat zit hem in de woordjes 'kind' en 'zoon.' We hebben lang stil gestaan bij de profetie over Immanuël. Als de inhoud van die studies misschien al wat zijn weggezakt, raad ik je aan om die nog een keer te lezen.²

'Kind' en 'Zoon' zijn de kernwoorden in Mattheüs 2:13-15. Dat zijn ook de woorden waar Hosea 11:1 om draait. De geboorte van de Zoon lezen we in Mattheüs 1:20-25. Naar aanleiding van deze geboorte hebben we Jesaja 7-12 bestudeerd om te begrijpen wat Mattheüs bedoelde. Als hij nu Hosea 11:1 aanhaalt gaat hij er wel vanuit dat we dit onthouden hebben. Dat we de gehele context aangaande de Zoon Immanuël hebben begrepen en onthouden. Denk nog eens terug aan de betekenis van die Naam, *God met ons*, en wat die Naam voor Israël betekent. Denk nog eens terug aan *Schear-Jaschub*, 'een overblijfsel zal wederkeren' en wat dat voor Israël betekent. Denk nog eens terug aan de tekst in Jesaja 9:5 *'een KIND is ons geboren, een ZOON is ons gegeven'* en lees bovendien de gehele context van Hosea 11:1; lees om te beginnen de verzen 1-11.

Met dit alles in gedachten zullen we de keuze voor de tekst van Mattheüs niet zo heel vreemd meer vinden, hoewel er natuurlijk nog veel over te zeggen valt.

² Korte studies in Mattheüs deel 27-30